

NEZNÁMÉ ZBYTKY KACHLOVÝCH KAMEN Z HRADU A ZÁMKU BECHYNĚ, OKR. TÁBOR

Čeněk Pavlík

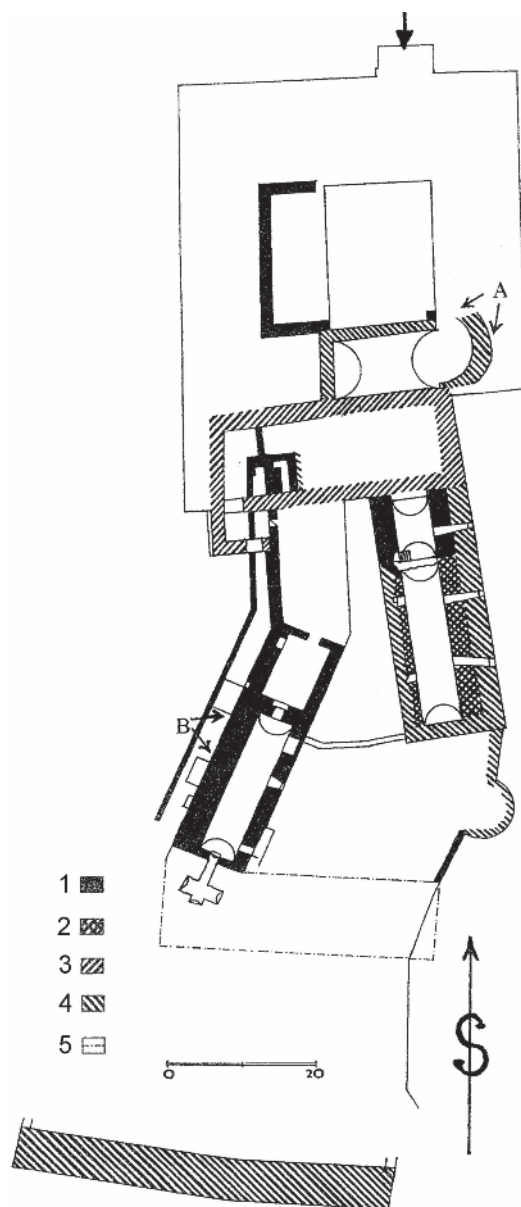
Bechyňský zámek, původně gotický hrad, stojí na skalnaté ostrožně obtékané říčkou Smutnou, která se vlévá do řeky Lužnice. Tyto vodní toky vytvořily v kraji hluboká údolí, která chránila panské sídlo i přilehlé stejnojmenné město (*obr. 1*). Jihočeskou Bechyni známe již jako raně středověké hradiště, které se později stalo majetkem pražského biskupství. V roce 1268 Bechyni získal král Přemysl Otakar II. a poručil zde založit kamenný hrad. V roce 1340 přešlo bechyňské sídlo s přilehlým městečkem natrvalo do šlechtického držení, konkrétně do rukou pánů ze Šternberka. Během husitských válek katolickou Bechyni v roce 1428 úspěšně oblehli husité. V těchto bouřlivých dobách vlastnili Bechyni různí majitelé, až v roce 1477 se sem opět vrátili Šternberkové pocházející z českých větví, holické i konopištské (*Juřík 2013, 60–62*). Z jejich popudu došlo mj. na hradě k velkolepým přestavbám obytné i obranné složky. Dodnes můžeme obdivovat např. pozdně gotickou síň se středním sloupem a žebrovou klenbou v podobě uschlého stromu, nebo jižní štítovou zeď, postavenou na ochranu proti ostřelování

Obr. 1. Bechyně, okr. Tábor. Poloha lokality na mapě ČR

Obr. 2. Bechyně, hrad a zámek. Půdorys suterénu (podklad podle J. Muka, doplněno a upraveno T. Durdíkem): 1 – starší gotické zdivo, 2 – pravděpodobně starší gotické zdivo, 3 – mladší gotické zdivo, 4 – pozdně gotické zdivo, 5 – zadní zbořený palác podle plánu z roku 1764. Místa nálezů kachlů: A – prostor u zaniklé polookrouhlé bašty, B – západní parkán.

Kresba Jaroslava Durdíková

z děl. Kolem roku 1530 druhá šternberská éra skončila, panství zakoupili páni ze Švamberka (Jánský 2006, 286–308) a po nich, v roce 1569, Petr Vok z Rožmberka. V letech 1581–1584 byl pozdně gotický hrad upravován a rozšířen o renesanční zámecké objekty, rozložené kolem dnešního prvního nádvoří (druhý obranný příkop byl zasypán). Na samém konci 16. století Bechyňi ještě naposled ovládli páni ze Šternberka a její proměna v duchu aktuálních požadavků doby pokračovala (Juřík 2013, 66–69). Posledními významnými šlechtickými majiteli Bechyňe se v letech 1761 až 1948 stali Paarové, pocházející původem z Lombardie (Pelant 2013, 320–321). Objekt a parky v okolí byly nadále přestavovány a upravovány až do dnešní výsledné podoby (Brych – Rendek 2005, 20–25; Durdík 1999; tůž 2005; Jánský 2006, 286–308; Juřík 2013, 60–62, 66–69).

Od konce 60. a zejména v 70. letech 20. století probíhaly v areálu bechyňského zámku rozsáhlé statické a stavební práce, které, navzdory významu lokality, byly realizovány bez předběžného archeologického výzkumu a odpovědného památkového dozoru. Přitom objekt v té době patřil Československé akademii věd a o provedení nadstandardního předběžného archeologického a stavebně historického průzkumu se jednalo. Vznikl pouze standardní elaborát stavebně historického průzkumu SÚRPMO (Muk – Lancinger 1968). Přítomnost archeologa byla sporadická i v průběhu vlastních prací. Za těchto podmínek došlo mj. k radikálnímu vytěžení všech vrstev ve sklepních prostorech západního křídla, ležícího při dnešním prvním nádvoří, a k odstranění zasypu v okolí někdejšího severního vnitřního příkopu, včetně míst kolem zaniklé pozdně gotické východní dělové bašty (obr. 2:A). V rámci statického zabezpečení bylo naopak několik nezdokumentovaných sklepních prostor zasypáno. Byly zbořeny odhalené zbytky západní parkánové hradby a terén v parkánu upraven tak, aby zde mohla být nasazena těžká technika, potřebná např. ke stavbě mohutného opěrného pilíře (obr. 2:B). Je smutnou realitou, že činnost sporadicky přítomného archeologa (až po roce 1973) je možné charakterizovat pouze jako páberkování (Durdík 1975; 1978; 1981; 1982; Durdík – Pavlík 2008, 483–486).

Díky výše uvedeným okolnostem nebyla pro autora tohoto sdělení překvapivá informace o existenci soukromé sbírky pocházející z dané lokality. Nálezce, pocházející z řad pracovníků stavební firmy, potvrdil, že zlomky posbíral během odtěžování terénu v okolí bývalé pozdně gotické bašty, která stála při jihovýchodním nároží dnešního renesančního východního zámeckého křídla (obr. 2:A) a při úpravách v prostoru někdejšího západního parkánu (obr. 2:B). Nevelký, avšak zajímavý soubor tvoří po slepení osm samostatných zlomků čelních reliéfních stěn komorových kachlů. Dva zlomky zdobí náboženská témata (obr. 3 a 5), tři heraldická (obr. 4 a 6:1,2) a na dvou nespojitelných zlomcích je lovecký motiv (obr. 7). Reliéfní výzdobu na jednom zlomku není možné s jistotou identifikovat (obr. 6:3). Soubor dále obsahuje zlomek kachle nádobkového typu (obr. 8) a část hrnce s uchem (obr. 9).

Obr. 3. Bechyňe, hrad a zámek. Pozdně gotický kachlový reliéf – Panna Marie s Ježíškem (foto a kresba)

POZNÁMKY K JEDNOTLIVÝM ZLOMKŮM

Zlomek č. 1: Panna Maria s Ježíškem (*obr. 3*) – podstatná část horních dvou třetin reliéfu; místo nálezu – vně zaniklé dělové bašty (*obr. 2:A*); rozměry – 270 × 210 mm (vždy výška × šířka); ČVS (čelní výhřevná stěna) patrně mělkého nikového reliéfního kachle, na výšku orientovaného obdélného formátu; povrch – rezný se zbytky přetahu šedavou hlinkou, na vnitřní straně jsou stopy po bodovém prstování (výrazná je především prohlubeň vzniklá při vtažení partie hlavy Panny Marie do formy), zakouření je nerovnoměrné; střep – hnědě zbarvený, středně hrubý; ostřivo – drobné křemičité kamínky a sporadicky malé plátky zlatavé slídy; mocnost (šířka) ČVS (základní mimo reliéf) je cca 10 mm, v nejvyšším bodu dochované části – hlava P. Marie – reliéf vystupuje o cca 15 mm, členitá OL (okrajová lišta) vystupuje cca 30 mm; otisk reliéfu včetně OL se nezdařil, na mnoha místech je nedoražený a rozmazaný. Proto je kachel možné označit jako defektní výrobek. Ze zřetelných detailů se dochovala pouze část oka a některé úseky zvlněných vlasů a ozdobného lemování oděvu. Přitom není pochyb o tom, že forma byla kvalitní. Výslednému vzhledu reliéfu uškodilo i nedokonalé smísení hlíny s ostřivem. Navíc hlína byla na reliéfní straně přeschlá a vytvořily se v ní široké trhliny, na několika místech došlo časem i k rozpadu vrchní vrstvy. Je s podivem, že navzdory závažným výrobním nedostatkům zakouření na rubu ČVS napovídá, že kachel byl součástí kamnového tělesa. Snad se uplatnil v jeho pohledově méně exponované části; datace – počátek 16. století. Popis reliéfu: Panna Maria v honosném, v pase staženém šatu, má hlavu ladně skloněnou k Ježíškovi, kterého drží v pravé ruce. V horní části se vine oblíbená nápisová páska s částí poškozeného textu se jménem bohorodičky („Maria“); analogie – provedení reliéfu má mnohé společné rysy s nálezy z Českého Těšína (*Pavlík 2008*, 11, 21, kat. č. 26) a hradu Rožnova (*Pavlík 2008*,

11, 21, kat. č. 28). Pozn.: značnou vzdálenost Bechyně od citovaných analogií může pomoci překlenout majitel – rozvětvený rod pánů ze Šternberka (*Juřík 2013; Pokluda 2012*).

Zlomek č. 2: Erb se znamením růže nejspíše jedné z větví rodu Vítkovců (*obr. 4*) – podstatná část ČVS čtvercového formátu, odlomené okraje byly mírně vyvýšené; místo nálezu – vně zaniklé dělové bašty (*obr. 2:A*); rozměry – 175 × 170 mm; povrch – rezný se zbytky přetahu šedavou hlinkou, na vnitřní straně jsou stopy po táhlém prstování, zakouření je výrazné, celoplošné; střep – hnědý, středně hrubý; ostřivo – drobné kamínky a malé plátky zlatavé slídy; mocnost ČVS je 4 mm, při okraji až 7 mm; otisk, až na centrální přílbu, nízkého reliéfu není ideální, jeho čitelnost navíc omezil zmíněný přetah hlinkou; datace – kolem roku 1500. Popis reliéfu: erbovní štít šikmo se znamením růže, nad ním kolčí přílba s rozvětvenými fafrnochy, v klenotu se objevuje náznak orlího křídla s vetknutou růží, celek obklopuje medailon s kvítky v rozích; analogie – erb se znamením růže je v nejrozšířenějších variantách na kachlových reliéfech hojně zastoupen (např. *Pavlík – Vitanovský 2004*, 141–143, 277–278, kat. č. 941–949). Podobné, heraldicky nesprávné zobrazení křídla v klenotu, se objevuje na reliéfu z Plzně (*Orna 2005*, 40, 41, 168, tab. 16:6) a Veselí nad Lužnicí (*Krajíc 2005*, 125, *obr. 217*). Pozn.: na počátku 16. století žila z rozrodu Vítkovců pouze větev rožmberská a hradecká.

Zlomek č. 3: Pravá dolní část reliéfu s erbovní růží (*obr. 6:2*) – zbytek druhého exempláře s erbem Vítkovců (viz zlomek č. 2); místo nálezu – vně zaniklé dělové bašty (*obr. 2:A*); rozměry – 67 × 42 mm; líc ČVS je rezný, se zbytky přetahu šedavou hlinkou, na rubu nejsou stopy po zakouření; střep je oranžový, středně hrubý; ostřivo

Obr. 4. Bechyně, hrad a zámek. Pozdně gotický kachlový reliéf – erb se znamením růže Rožmberské nebo Hradecké větve Vítkovců (foto a rekonstrukční kresba)

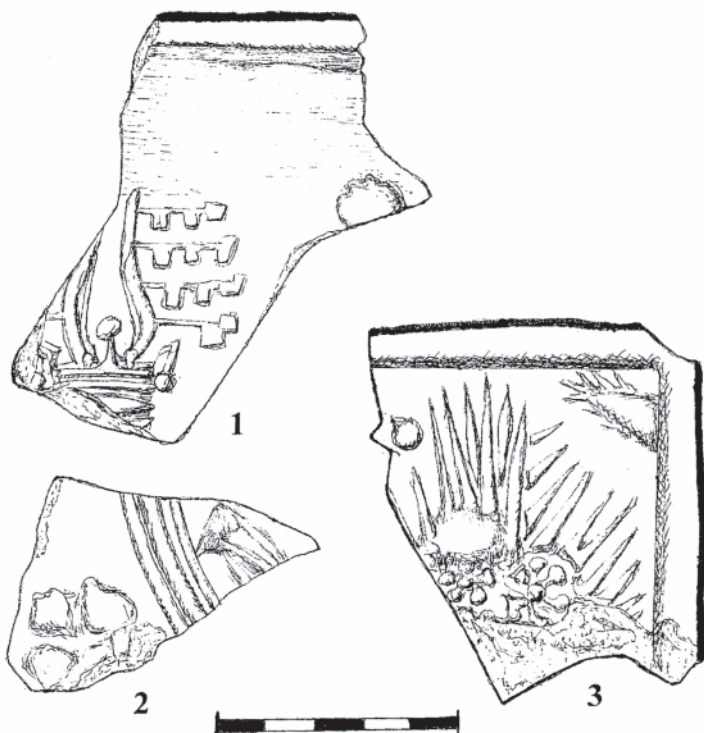
- drobné kamínky a malé plátky zlatavé slídy jsou poměrně hojné; mocnost ČVS je cca 5 mm; reliéf je nízký, otisk nedokonalý; datace - kolem roku 1500. Popis reliéfu: část medailonu, fafrnochu a nárožního květu. Pozn. - kresebná rekonstrukce (obr. 4 vpravo) je zhotovena podle zlomků č. 2 a 3.

Zlomek č. 4: Antropozoomorfní symbol evangelisty Jana (obr. 5) - centrální část reliéfu; místo nálezu - západní parkán (obr. 2:B); rozměry - 118 × 105 mm; ČVS komo-

rového reliéfního kachle, s největší pravděpodobností čtvercového formátu; povrch - rezný se zbytky stříbrného přetahu hlinkou, na vnitřní straně jsou nevýrazné stopy po prstech hrnčíře, zakouření je mírné; střep je oranžově zbarvený, středně hrubý; ostřívo - drobné kamínky a malé plátky zlatavé slídy (rozměry nepřesahují 1 mm); mocnost ČVS je cca 6 mm; otisk je velmi zřetelný a poměrně vysoký, což podmínila kvalitní forma; datace - druhá polovina 15. až počátek 16. století. Popis reliéfu: okřídlené lidské tělo s orlí hlavou se znamením kříže

Obr. 5. Bechyně, hrad a zámek. Gotický kachlový reliéf - antropozoomorfní symbol evangelisty Jana (foto a kresba)

Obr. 6. Bechyně, hrad a zámek. Pozdně gotické kachlové reliéfy: 1 - část centrální helmice v erbu Wettinů; 2 - zlomek motivu se znamením růže Vítkovců; 3 - neidentifikovatelný motiv (mandorla?)

a svatozáří. Pravá ruka svírá rydlo (stylus), levá přidržuje svitek s nápisem čitelným jako „mar“, tedy Marek, což je v rozporu se zobrazeným symbolem. Chybná identifikace apoštola není na kachlových reliéfech výjimečná (Brych 2004, 78–80, kat. č. 137, 140, 141, 142); analogie – jde o poměrně vzácnou ikonografii, na které v chybějící části sedícího okřídleného evangelistu halí dlouhý šat (Jiřík – Kypka 2013, 57, kat. č. 17; Pavlík – Vitanovský 2004, 45, 213, kat. č. 210).

Zlomek č. 5: Drobné torzo erbu saských Wettinů (obr. 6:1) – OL jednoduchá, hranolová; místo nálezu – západní parkán (obr. 2:B); rozměry – 85 × 90 mm; ČVS komorového reliéfního kachle čtvercového formátu; povrch – režný, na vnitřní straně jsou stopy po nevýrazném, táhlém prstování a drobné vrypy po špachtli, při styku s odlomenou komorou se objevuje slabé zakouření; stěp je oranžově zbarvený, jemný; ostřívo – drobné plátky zlatavé slídy se uplatňují zřídka; reliéf je poměrně nízký; mocnost ČVS je cca 7 mm, ve vystupující okrajové partii však dosahuje až 14 mm; datace – kolem 1500. Popis reliéfu: na zlomku je zbytek buvolích rohů, ozdobených řadami vodorovných tyček s praporky a pod nimi část centrální helmice s korunkou, heraldicky vlevo se objevuje vršek druhého klenotu – klobouku s routou (Wettinský erb má nad štítem zpravidla trojici příleb s třemi různými klenoty), ČVS ve vzdálenosti 25 mm od okraje

Obr. 7. Bechyně, hrad a zámek. Gotický kachlový reliéf: 1 – lovecká scéna; 2 – celistvá analogie pocházející z Prahy (rekonstrukční kresba)

vybíhá v úhlu cca 30 %; analogie – tento reliéf je v Čechách hojný, v celistvé podobě jej známe např. z Prahy a Zvíkovce u Rokycan (Brych 2004, 12, 52–53, kat. č. 58, 59), nebo z hradů Rabí, Návárov a Lipnice (Pavlík – Vitanovský 2004, 133–134, 271–272, kat. č. 880–882).

Zlomek č. 6: Část reliéfu s neidentifikovaným motivem (mandorla?) (obr. 6:3) – OL jednoduchá, hranolová, komora odlomená; místo nálezu – západní parkán (obr. 2:B); rozměry – 75 × 64 mm; ČVS komorového reliéfního kachle, neznámého formátu; povrch – zeleně glazovaný, bez znatelné podkladové engoby, na vnitřní straně je nevýrazné, táhlé prstování a mírné zakouření; stěp je hnědý, středně hrubý, ostřívo – drobné křemičité kamínky a malé plátky zlatavé slídy; mocnost ČVS kolísá mezi 5 a 7 mm; reliéf je nízký, avšak poměrně ostrý; datace – počátek 16. století?

Zlomek č. 7 a 8: Levá část loveckého výjevu (dva nespojitelné zlomky) (obr. 7:1) – torzo komory dosahuje maximální hloubky 30 mm; místo nálezu – západní parkán (obr. 2:B); rozměry zlomku č. 7 jsou 98 × 115 mm, zlomku č. 8 100 × 60 mm; zbytek ČVS komorového reliéfního kachle, patrně čtvercového formátu; povrch – režný, na vnitřní straně je nevýrazné táhlé prstování, zakouření je souvislé; stěp – oranžově zbarvený, středně hrubý; ostřívo – drobné křemičité kamínky a plátky zlatavé slídy; reliéf je výrazný, ostrý; mocnost ČVS je 4–6 mm; datace – kolem 1500. Popis reliéfu: neúplná postava lovce v knížecí čapce a křídlo ptáka, kterého lovec zdviženou levicí pobízí k letu, výjev uzavírá jednoduchá OL; díky analogickým reliéfům známe celkovou kompozici – na nejbližší variantě z pražského Petřína (Zavřel 1998, 217–228, obr. 5:3) pěší lovec s tesákem u pasu vypouští dravého ptáka a vede na šňůře loveckého psa, na protilehlé straně je strom, symbolizující přírodní prostředí (viz obr. 7:2).

Obr. 8. Bechyně, hrad a zámek. Pozdně gotický nádobkový kachel

Obr. 9. Bechyně, hrad a zámek. Hrdlo gotické nádoby s uchem. Pokud není uvedeno jinak, kresby a foto Čeněk Pavlík

Další varianta této ikonografie pochází např. ze Sedlčan (Pavlík – Vitanovský 2004, 101, 246, kat. č. 605, 606). Pozn. – zobrazená knížecí čapka je všeobecně spojována se sv. Václavem. Na kachlových reliéfech však analogickou pokrývkou hlavy spatřujeme i na jiných ikonografiích, např. v případě sv. Martina nebo Jana Žižky (Pavlík – Vitanovský 2004, 217, kat. č. 297–303 a 243–244, kat. č. 574, 577).

Zlomek č. 9: Část nádobkového kachle (obr. 8); místo nálezu – západní parkán (obr. 2:B); rozměry – 109 × 110 mm; líc je režný, bez ozdobné lišty, na vnitřní straně je mělká, sedmínásobná rytá šroubovice, její jednotlivá pole jsou široká 6–9 mm; ústí kachle je na vnější (pohledové) straně zaoblené; střep – oranžovohnědý, středně hrubý; ostřívo – drobné křemičité kamínky a malé plátky zlatavé slídy; mocnost střepu kolísá mezi 5 a 9 mm; datace – široký horizont kolem roku 1500.

Zlomek č. 10: Část hrdla nádoby s uchem; místo nálezu – západní parkán (obr. 2:B); rozměry – 112 × 127 mm; líc i rubová strana jsou režné, ve vzdálenosti cca 30 mm pod přehnutým okrajem se nachází dvojice nevýrazných rytých linek, na spodní části ucha je trojice prohlubní po prstech hrnčičře vzniklá v zájmu dobrého propojení s vlastní nádobou; střep je šedý, středně hrubý; ostřívo – drobné křemičité kamínky a malé plátky zlatavé slídy; minimální mocnost střepu nádoby je cca 3 mm; datace – široký horizont kolem roku 1500.

ZÁVĚREČNÉ SHRNTÍ

Nevelký keramický soubor z hradu a zámku Bechyně tvoří převážně více či méně dochované čelné stěny reliéfních kachlů. Jeho existenci podmínily archeologicky nepodchycené terénní zásahy, provedené především na počátku sedmdesátých let 20. století. Kachle lze datovat zhruba do let 1450–1530, tedy v podstatě do druhé šternberské éry. Až na jednu výjimku (zeleň glazovaný zlomek 6, obr. 6:3), je povrch všech zbytků čelných reliéfních stěn režný. Na několika zlomcích je dodnes patrný přetah stříbřitou hlinkou. Střep má vesměs poměrně jemnou strukturu, jako ostřívo posloužily obligátní křemičité kamínky a plátky slídy, které většinou nepřesahují rozměr jednoho milimetru. Po technologické stránce kachle nepřevyšují dobový průměr a mají různou kvalitu. Nejostřejší re-

liéf má motiv s evangelistou Janem (obr. 5), naopak zcela chybný výrobní postup sledáváme v případě mariánského reliéfu (obr. 3). O provozním uplatnění všech zlomků kachlů svědčí jejich zakouření na vnitřní straně. Je pravděpodobné, že zlomky nepocházejí pouze z jedněch kamen. Na otázku, jak dlouho tato kamna sloužila a kdy se jejich části objevily ve vrstvách zásypu, nelze vzhledem k uvedeným okolnostem odpovědět nic bližšího. Tento soubor je v pořadí již druhý příspěvek věnovaný zbytkům kachlových kamen z dané lokality. Jako první byla v periodiku *Castellologica bohémica* 11 zveřejněna studie s názvem *Soubor kachlů z hradu a zámku Bechyně* (Durdík – Pavlík 2008, 483–494), která zpracovává materiál získaný rovněž z iniciativy z řad pracovníků stavební firmy, v menší míře jej vyzvedl archeolog. Jde o soubor početnější, pocházející převážně z mladšího, tedy renesančního období, který je dnes uložen v Archeologickém ústavu AV ČR Praha. Většina výzdobných motivů, zastoupených v námi sledovaném souboru, je hojně rozšířena nejen v rámci jihočeského regionu, ale celých Čech. Poněkud vzácnější jsou

pouze antropozoomorfní verze symbolu evangelisty Jana a lovecká scéna s pěším lovcem, vypouštějícím sokola (se psem na vodítku). Identické reliéfy však nejsou autorovi z jiných lokalit známy. Budoucnost souboru je nejasná. Jako ideální se jeví jeho umístění v nedávno obnoveném městském muzeu přímo v Bechyni.

PRAMENY A LITERATURA

- Brych, V. 2004: Kachle doby gotické, renesanční a raně barokní. Výběrový katalog Národního muzea v Praze. Praha.
- Brych, V. – Rendek, J. 2005: České hrady, zámky a tvrze. Praha.
- Durdík, T. 1975: Bechyně okr. Tábor, Výzkumy v Čechách 1973, 9–10.
- Durdík, T. 1978: Bechyně okr. Tábor, Výzkumy v Čechách 1975, 10.
- Durdík, T. 1981: Bechyně okr. Tábor, Výzkumy v Čechách 1976–1977, 7.
- Durdík, T. 1982: Bechyně okr. Tábor, Výzkumy v Čechách 1978–79, 8.
- Durdík, T. 1999: Ilustrovaná encyklopedie českých hradů. Praha.
- Durdík, T. 2005: Ilustrovaná encyklopedie českých hradů. Dodatky 2. Praha.
- Durdík, T. – Pavlík, Č. 2008: Soubor kachlů z hradu a zámku Bechyně, *Castellologica bohemia* 11, 483–494.
- Jánský, J. 2006: Páni ze Švamberka. Pětisetletá sága rodu s erbem labutě. Domažlice.
- Jiřík, J. – Kypka, J. eds. 2013: Gotické kamnové kachle na Písecku. Výběrový katalog výstavy *Obrazový svět pozdního středověku*. Písek.
- Juřík, P. 2013: Šternberkové. Panský rod v Čechách a na Moravě. Praha.
- Krajíc, R. 2005: Středověké kamnářství. Výzdobné motivy na gotických kachlích z Táborska. Tábor.
- Muk, J. – Lancinger, L. 1968: Bechyně. Stavebně historický průzkum zámku a předzámčí. *Pasport SÚRPMO*, rkp. Praha.
- Orna, J. 2005: Gotické a renesanční kachle ve sbírkách Západočeského muzea v Plzni. Plzeň.
- Pavlík, Č. 2008: Náboženské motivy. In: Menoušková, D. – Měřínský, Z. (edd.), *Krása, která hřeje*. Výběrový katalog gotických a renesančních kachlů Moravy a Slezska. Uherské Hradiště, 10–35.
- Pavlík, Č. – Vitanovský, M. 2004: Encyklopedie kachlů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. *Ikografický atlas reliéfů na kachlích gotiky a renesance*. Praha.
- Pelant, J. 2013: Erby české, moravské a slezské šlechty. Vývoj erbů a stručné dějiny 610 rodů. Praha.
- Pokluda, Z. 2012: Moravští Šternberkové. Panský rod rozložený od Jeseníků ke Karpatům. Praha.

UNKNOWN REMAINS OF TILED STOVES FROM THE CASTLE AND CHATEAU OF BECHYNĚ, TÁBOR DISTRICT

Bechyně Chateau, originally a castle, stands on a rocky promontory delimited by the Smutná Stream and the Lužnice River. These two watercourses have carved deep valleys which protected the castle, founded after 1268, as well as the adjacent town. Originally a royal castle, it passed into the hands of nobility in the 14th century and was rebuilt and modernized several times. Its owners namely included the Lords of Šternberk and the studied artefacts are chronologically connected with their era. In the late 1960s and 1970s, extensive structural and construction projects took place within the castle and chateau of Bechyně, but were only sporadically supervised by an archaeologist. It is a sad fact that no adequate archaeological or structural-historical investigation preceded these interventions. During the earth moving works, one of the employees of the construction company collected a small assemblage of ceramics, especially relief stove tiles. The artefacts were allegedly found in cellar rooms of the west wing (Fig. 2, A) and in the west zwinger (Fig. 2, B). The stove tiles can roughly be dated to the period between 1450 and 1530. Their surface is fair-faced, with only one exception (green-glazed fragment, no. 6, Fig. 6:3). Several fragments are coated with silvery clay. The sherd has a relatively fine texture, small pieces of quartzite and slices of mica were used as temper. Its dimensions do usually not exceed one millimeter. The front panels of chamber stove tiles are decorated with these more or less preserved iconographies: Virgin Mary with Baby Jesus (Fig. 3), coat of arms with the symbol of a rose, probably belonging to the Rosenberg or Hradec branch of the Vítkovci family (Fig. 4), fragment of a coat of arms of the Saxonian House of Wettin (Fig. 6:1),

antropozoomorphous version of the symbol of John the Evangelist (Fig. 5) and a hunting scene with a hunter on foot releasing a falcon (Fig. 7:1). The collection also includes a fragment of a pot-shaped stove tile (Fig. 8) and a neck fragment from a vessel with a handle (Fig. 9).

Fig. 1. *Bechyně, Tábor District. Location of the site on a map of Bohemia*

Fig. 2. *Plan of the basement: 1 – earlier Gothic masonry, 2 – probable earlier Gothic masonry, 3 – later Gothic masonry, 4 – later Gothic masonry, 5 – rear demolished palace according to a plan from 1764. Find spots of stove tiles: A – area near a former semi-circular bastion, B – west zwinger*

Fig. 3. *Late Gothic stove tile relief – Virgin Mary with Baby Jesus*

Fig. 4. *Late Gothic stove tile relief – coat of arms with the symbol of a rose, probably belonging to the Rosenberg or Hradec branch of the Vitkovci family*

Fig. 5. *Gothic stove tile relief – anthropozoomorphous symbol of John the Evangelist*

Fig. 6. *Late Gothic stove tile reliefs: 1 – central helmet in the coat of arms of the Wettins; 2 – fragment of a motif of a rose (symbol of the Vitkovci family); 3 – unidentifiable motif (mandorla?)*

Fig. 7. *Gothic stove tile relief: 1 – hunting scene; 2 – complete analogy from Prague (reconstruction drawing)*

Fig. 8. *Late Gothic pot-shaped stove tile*

Fig. 9. *Neck of a Gothic vessel with a handle*

English by Jan Machula